

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ผลกระทบของการปิดด่านชายแดนต่อการค้าชายแดนไทย-พม่า :  
ศึกษากรณีอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

ชื่อผู้เขียน นางสาวกรรณิการ์ ธรรมรัตน์

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธเนศ อนุমানราชธน ประธานกรรมการ

รองศาสตราจารย์ สมศักดิ์ เกี้ยวกิ่งแก้ว กรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ญัฐรัฐ ขพานนท์ กรรมการ

#### บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1. เพื่อศึกษาถึงรูปแบบของการค้าชายแดนไทย-พม่า 2. เพื่อศึกษาถึงสาเหตุของการปิดด่านการค้าชายแดนไทย-พม่า และผลกระทบจากการปิดด่านที่มีต่อการค้าชายแดนไทย-พม่า และ 3. เพื่อศึกษาถึงแนวทางในการพัฒนาความร่วมมือในการค้าชายแดนระหว่างไทยและพม่า โดยการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารต่างๆ และการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง 5 กลุ่ม คือ ข้าราชการพลเรือน ข้าราชการทหาร พ่อค้า นักธุรกิจชาวไทย พ่อค้า นักธุรกิจชาวพม่า และสื่อมวลชน จำนวน 26 คน จากการศึกษาพบว่า รูปแบบการค้าชายแดนด่านเมียวดี-แม่สอด มีรูปแบบการค้าชายแดน 2 รูปแบบ คือ การค้าในระบบและการค้านอกระบบ โดยการค้าในระบบจะเป็นการค้าขายสินค้าทั้งนำเข้าและส่งออก โดยผ่านพิธีการทางด้านศุลกากรทั้ง 2 ฝ่ายโดยถูกต้อง ส่วนการค้านอกระบบจะเป็นการค้าที่นำเข้าและส่งออกสินค้าไม่ผ่านทางศุลกากร จะเป็นลักษณะของการลักลอบนำเข้าและส่งออก

ส่วนสาเหตุของการปิดด่านการค้าชายแดนนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นคำสั่งของรัฐบาลพม่า โดยสาเหตุหลัก คือ ปัญหาการเมืองภายในประเทศพม่า โดยเฉพาะปัญหาชนกลุ่มน้อย และปัญหาพิพาททางแม่น้ำเมยระหว่างไทยและพม่า การสั่งปิดด่านมีผลกระทบต่อธุรกิจการค้าชายแดน ทำให้สินค้าไม่สามารถนำเข้าและส่งออกได้ ส่วนข้อเสนอแนะในการพัฒนาความร่วมมือทาง

การค้าชายแดนระหว่างไทยและพม่า นั้น ส่วนใหญ่เห็นว่ารัฐบาลควรหาแนวทางในการพัฒนาความสัมพันธ์กับพม่าให้มากขึ้น

การศึกษานี้พบว่า ถึงแม้รัฐบาลพม่าจะมีคำสั่งให้เปิดด่าน แต่การค้าชายแดนก็ยังคงสามารถดำเนินต่อไปได้ ในรูปแบบของการค้าออกระบบ แสดงให้เห็นว่า อำนาจของรัฐไม่สามารถเข้าไปควบคุมการดำเนินการของการค้าชายแดนไทย-พม่าได้

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่  
Chiang Mai University

Thesis Title                    The Impact of the Closures of Thai-Myanmar Border Pass  
on Border Trade : A Case Study of Mae Sot District, Tak  
Province

M.A.                                Political Science

Author                             Ms.Kannika Thammarat

Examining Committee :Assistant Prof. Dr. Tanun Anumanrajadhon Chairman

Associate Prof. Somsak Keawkingkeo            Member

Assistant Prof. Nat Chaparnond                    Member

#### ABSTRACT

The main objectives of this research were 1. to study the form of Thai-Myanmar border trade 2. to study the causes and the impacts of the closures of Thai - Myanmar border pass on border trade and 3. to recommend and search for ways to develop the cooperative relations with Myanmar in the future. The study was based on academic documents and interviews with 26 subjects who were civil servants, military personnel, Thai and Burmese businessmen. The findings showed that the forms of border trade were illegal and legal trade. The legal trade which concerned import and export would pass custom duty process of the two countries. On the other contrary, the illegal trade did not pass the custom duty process.

The causes of the closures of border pass were mostly the orders of Myanmar government. The main cause was political problems within Myanmar, especially problems of minority and the dispute of the Mei River between Thailand and Myanmar. The closures affected border trade business in that merchandises could not be imported to and exported from Thailand.

For the ways to develop the border trade cooperation between Thailand

and Myanmar in the future, most interviewees suggested that the closures of Thai government should find the ways to improve relationship with Myanmar.

The findings showed that although Myanmar government ordered the border pass, the border trade could continue. This showed that the power of state could not control Thai-Myanmar border trade.

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่  
Chiang Mai University